

MĂRTURII MUZEISTICE PRIVITOARE LA RECUNOAȘTEREA INTERNAȚIONALĂ A INDEPENDENȚEI ROMÂNIEI

de MARIA TRACHE și
ECATERINA SĂRARU

Independența de stat a României dobândită prin mari sacrificii umane și materiale a fost recunoscută prin tratatul de pace de la San Stefano și apoi a fost acceptată de toate marile puteri europene la Congresul de la Berlin, încheiat la 1/13 iulie 1878.

Dar recunoașterea independenței statului român a fost condiționată de aplicarea articolului 44 din tratatul de la Berlin. Independența urma deci să fie recunoscută oficial de fiecare putere europeană numai după îndeplinirea condițiilor impuse de congres. În aceste împrejurări recunoașterea României ca stat independent a necesitat din partea guvernului și a diplomației românești o intensă activitate.

În Muzeul de Istorie al R. S. România acest moment este ilustrat de acte diplomatice și obiecte oferite conducătorilor statului român; o categorie aparte a acestor mărturii o formează decorațiile.

În cele ce urmează ne vom referi la câteva decorații străine mai puțin cunoscute.

Austro-Ungaria a fost prima mare putere care a recunoscut oficial independența, fără a ține cont de îndeplinirea condițiilor impuse de Congresul de la Berlin. Oricum se afla în fața faptului împlinit. Totodată, agenția diplomatică română de la Viena a fost transformată în legăție. Deci România începea să-și primească consacarea și locul cuvenit pe plan european, iar dreptul de reprezentare diplomatică fiind unul din atributele esențiale ale independenței statului. La 19 mai 1879, trimisul extraordinar și ministru plenipotențiar al Austro-Ungariei la București Hoyos Sprinzenstein remite, din partea împăratului Franz Iosif, marele cordon al ordinului „Sfântul Ștefan“ domnitorului României, ca simbol al recunoașterii independenței¹.

Acest ordin a fost fondat la 5 mai 1764 de împărăteasa Maria Tereza, cu trei clase: mare cruce, comandor și cavalier. Ordinul conferit se compune din: cruce, plăcă și cordon.

Crucea din aur, emailată verde, este surmontată de o coroană regală. Pe avers este un medalion circular, emailat roșu, pe care se află reprezentată o cruce emailată alb, așezată pe o coroană. De o parte și de alta a crucii sînt inițialele M. T. (Maria Tereza). În exergă este deviza ordinului „Publicum meritorum praemium“ din aur, pe email alb. Reversul are aceleași elemente decorative. I = 8,4 cm; II = 4,8 cm.

Placa ordinului este alcătuită dintr-o stea de argint cu 8 raze fasciculate, în centrul căreia este un medalion, cu aceleași elemente decorative ca cel de pe crucea decorației. Medalionul este încadrat de o cunună de frunze de stejar și ghinde emailate în culori naturale. Ø = 8,8 cm.

¹ „Monitorul oficial al României“, nr. 113 din 20 mai/1 iunie, 1879. În colecțiile Muzeului de Istorie a R. S. România, inv. nr. 37413 a, b, d. Cele patru ordine figurează și în lucrarea A. Daguin, *Ordres de chevalerie autorisés en France, Paris, 1894*, p. 68, 163, 133, 60.

Cordonul este din moar roșu cu o dungă verde pe margini. L = 79 cm (dublu).

În urma acțiunilor diplomatice întreprinse de România, Rusia recunoaște independența tot în 1878, Italia în 1879, iar celelalte puteri europene abia în 1880.

Guvernul român, preocupat de extinderea relațiilor externe, a trimis, atât înainte cât și după recunoașterea independenței de marile puteri, misiuni diplomatice într-o serie de țări care nu erau printre semnatarele tratatului de la Berlin.

Membrii acestor misiuni erau trimișii extraordinari ai statului român și aveau sarcina să înmâneze suveranilor statelor respective scrisori, în care se solicita recunoașterea României ca stat independent.

În aprilie 1879, Grigore Basarab Brîncoveanu a fost trimis în misiune specială pe lângă curtea regală a Suediei și Norvegiei. Misiunii românești i s-a acordat atenția cuvenită. În cuvîntul de răspuns adresat misiunii române, regele Oscar al II-lea spunea că este fericit „văzînd că România atît prin stăruințele sale seculare, cît și prin nobila purtare a tinerei armate, ocupă în sfîrșit astăzi locul ce i se cuvine, acela de stat liber și independent”². Ca simbol al recunoașterii independenței, regele Oscar al II-lea conferă principelui României ordinul „Serafimilor”³.

Acest ordin, fondat în 1285, reorganizat în 1748 și 1814 este primul ordin al Suediei și Norvegiei, avînd o singură clasă, cavaleri. Se purta în grad de mare cruce. Distincția conferită se compune din crucea ordinului și panglică.

Crucea este din aur, cu brațele egale, emailate în alb, ramificate la capete, avînd 8 perle de aur la vîrfuri. Brațele crucii sînt legate între ele cu capete de serafimi. Pe avers, în centru, pe email albastru închis sînt inițialele I (esus) H (ominum) S (alvator) și o cruce în email alb, înconjurată de trei coroane din aur. Reversul are aceleași elemente, însă diferă inițialele de pe medalion — în loc de I.H.S. sînt F (redericus) R (ex) S (ueciae). În partea superioară se află o coroană din aur cu dublă față punctată de email colorat, surmontată de un glob cruciger. l = 8 cm ; l = 5,5 cm.

Cordonul este din rips bleu moarat.

Relațiile de bun prietenie cu Belgia și Olanda se vor ridica pe o treaptă superioară după cucerirea independenței de stat a României.

Notificarea independenței la curțile Belgiei și Olandei a fost încredințată lui Nicolae Callimaki-Catargi. La 14 martie 1880, regele Olandei Wilhelm III recunoaște independența statului român. Confirmînd primirea scrisorii și acceptarea insinelor ordinului „Steaua României”, Wilhelm III l-a decorat pe Carol I cu ordinul „Leul Neerlandez”⁴. Ordinul a fost fondat de Wilhelm I la 29 septembrie 1815, cu trei clase : mare cruce, comandor și cavalier. Decorația conferită se compune din : cruce, placă și cordon.

Crucea din aur, de forma celei de Malta, cu 8 perle din aur la vîrfuri, are brațele legate prin W (Wilhelm) din aur. Pe revers, într-un medalion din aur este reprezentat un leu heraldic. Pe avers, într-un medalion este deviza ordinului „Virtus nobilitat”. Crucea este surmontată de o coroană de aur cu dublă față, punctată cu email colorat. l = 9 cm ; l = 6 cm.

Placa, sub forma unei stele din argint cu 8 fascicule de raze, are aplicată pe avers crucea ordinului, iar pe revers deviza. Ø = 8,4 cm.

Cordonul este din rips albastru moarat cu dungă galbenă pe margine. L = 72 cm (dublu).

² „Monitorul oficial al României”, nr. 127 din 6/18 iunie 1879.

³ Arh. St. Buc., fond. Casa regală, dos. 12/1879, fila 82. În colecțiile Muzeului de Istorie al R. S. României, inv. nr. 37437 a, b.

⁴ Reprezentanțele diplomatice ale României, vol. II, Edit. Politică, București, 1971 p. 32. În colecțiile Muzeului de Istorie al R. S. României, inv. nr. 37440 a, b, c.

Avînd în vedere conjunctura internațională favorabilă creată, guvernul român folosește prilejul pentru a notifica independența și în state din alte continente. Astfel, în toamna anului 1880 colonelului Sergiu Voinescu i s-a încredințat misiunea de a obține recunoașterea independenței de către Brazilia.

Diplomatul român a fost primit călduros de către oficialitățile braziliene. La încheierea misiunii, Sergiu Voinescu a primit din partea împăratului Pedro al II-lea o scrisoare de răspuns și totodată ordinul „Crucea Sudului“ pentru principele României, ca simbol al recunoașterii independenței statului român⁵.

Ordinul creat de împăratul Braziliei Pedro I la 1 decembrie 1822 are patru clase : marc cruce, comandor, ofițer și cavalier. Decorația conferită este compusă din : cruce, placă și cordon.

Crucea decorației din aur are brațele emailate alb și terminate în cîte două unghiuri ascuțite, care au în vîrf cîte o perlă de aur. Pe avers este reprezentată efigia lui Pedro I și titulatura „Petrus I Brasiliae imperator“. Pe brațul superior al crucii sînt două panglici din aur de care se prinde o coroană imperială, cu dublă față, surmontată de un glob cruciger. Pe revers, un medalion circular, emailat albastru închis, are gravată deviza ordinului : „Benemerentium praemium“. I = 11,5 ; l = 6 cm.

Placa este din aur, sub forma unei stele cu 5 raze, ce au între ele cîte un fascicul. Pe brațul superior este fixată coroana imperială cu dublă față. Aversul are aceleași elemente decorative ca și reversul crucii ordinului. I = 7,5 cm ; l = 5,8 cm.

Cordonul de rips de culoare bleu, morat. L = 75 cm (dublu).

Decorațiile străine, prezentate în comunicare, considerăm că reprezintă valoroase mărturii ale unui important moment din istoria națională — recunoașterea pe plan internațional a României ca stat independent.

TÉMOIGNAGES DE MUSÉE CONCERNANT LA RECONNAISSANCE INTERNATIONALE DE L'INDÉPENDANCE DE LA ROUMANIE

R é s u m é

Cet ouvrage présente quelques décorations étrangères, moins connues, qui se trouvent dans le Musée d'Histoire de la République Socialiste de Roumanie et qui constituent des témoignages de grand valeur historique-documentaire touchant un moment très important de notre histoire — la reconnaissance internationale de l'indépendance d'état de la Roumanie.

⁵ Virgil Cîndea, Constantin I. Turcu, *România și America Latină (tradiții și actualitate)*, Edit. Politică, București, 1970, p. 46. În colecțiile Muzeului de Istorie al R. S. României, inv. nr. 37415 a, b, c.